

S E N T I N Ţ A
În numele Legii

26 martie 2026

mun. Chişinău

Judecătoria Chişinău (sediul Buiucani)

Instanţa compusă din:

Preşedintele şedinţei judecătorul

- Petru Păun

Grefieri

- Olga Ceban, Regina Ciobanu, Alexandra

Bargan,

Ivan Bulgac, Nicolae Leucă

Cu participarea:

Procurorilor

- Dumitru Grecu, Alexandru Botnaru, Iulia

Ghimp,

Cristina Novac

Avocaţilor

- Natalia Creciun, Constantin Chira

Inculpatului

- Serghei Timuş

În lipsa:

Reprezentantului SFS

- Elena Țurcanu

examinând în şedinţă de judecată publică cauza penală parvenită la 26.03.2021 privind învinuirea lui

Timuş Serghei *****născut la *****, originar din*****, cu viza de domiciliu în *****, de naţionalitate moldovean, angajat în calitate de inginer în cadrul SRL „Horus”, supus militar, căsătorit, fără persoane la întreţinere, studii superioare, fără grade de invaliditate, fără antecedente penale,

în săvârşirea infracţiunii prevăzute de art. 244 alin. (2) lit. b) din Codul Penal

a c o n s t a t a t:

I. Fapta prejudiciabilă săvârşită de inculpat şi considerată ca fiind dovedită:

1. **Timuş Serghei *******fiind fondator şi director al SRL „Fraghelon”, cod fiscal 1005600012979, cu sediul mun. Chişinău, str. Pann Anton, 4, fiind persoană gestionară investită cu atribuţii în vederea exercitării funcţiilor administrative de dispoziţie şi organizatorico-economice în cadrul unei organizaţii comerciale, responsabilă conform art. 18, 13 a Legii Contabilităţii nr. 113-XVI din 27.04.2007 de asigurarea controlului asupra operaţiunilor economice efectuate şi înregistrarea lor în documentele justificative, de organizarea şi asigurarea ţinerii contabilităţii în mod continuu, de întocmirea şi prezentarea oportună, completă şi corectă a documentelor primare, a registrelor contabile conform regulilor stabilite, de asigurarea întocmirii şi prezentării rapoartelor financiare şi dărilor de seamă fiscale, precum şi responsabilă de respectarea legislaţiei fiscale, calcularea şi achitarea impozitelor, taxelor şi altor plăţi obligatorii, urmărind scopul eschivării cu efect

continuu de la achitarea SRL „Fraghelon” a taxei TVA, la bugetul public național, prin nereflectarea în declarațiile privind TVA a sumelor TVA aferentă livrărilor efectuate pentru perioadele fiscale respective: octombrie 2012 - a sumei de 205 298 lei; martie 2013 - a sumei de 168 107 lei și aprilie 2013 - a sumei de 178 849 lei, care a dus la diminuarea TVA pentru aprilie 2013 cu o sumă de 299 572 lei.

2. Tot el, în continuarea acțiunilor sale intenționate, prin neprezentarea Declarației privind TVA pentru perioada fiscală a lunii iulie 2014 cu calcularea TVA cu calcularea TVA la stocurile de mărfuri și a mijloacelor fixe pentru care la momentul procurării lor TVA a fost trecută în cont, a dus la diminuarea TVA pentru luna iulie 2014 cu o sumă de 609 415 lei.

II. Procedura examinării cauzei:

3. În ședința de judecată cât și la faza urmăririi penale inculpatul nu și-a recunoscut vina în comiterea infracțiunii incriminate, astfel, în conformitate cu art. 351 și art. 352 din CPP, instanța de judecată a dispus examinarea cauzei penale în procedură generală.

III. Argumentele participanților la proces:

Poziția inculpatului.

4. Astfel, fiindu-i oferită oportunitatea de a-și exprima poziția și de a prezenta argumente în fața instanței de judecată, **inculpatul Timuș Serghei Andrei** a declarat că învinuirea îi este clară, însă nu își recunoaște vina. Astfel a invocat că, în calitate de fondator și administrator al SRL „FRAGHELON”, este învinuit că, în perioada anilor 2012–2014, ar fi depus intenționat date incorecte privind TVA. Învinuirea se bazează pe actul de control al Inspectoratului Fiscal, întocmit la momentul instituirii procedurii de insolvență a companiei. Acesta nu a fost de acord cu concluziile controlului încă de la început, refuzând să semneze actul și contestându-l. În acest sens, a solicitat la Inspectoratul Fiscal Rîșcani desemnarea altor persoane pentru efectuarea controlului, considerând verificarea nejustificată, însă solicitarea i-a fost respinsă. Ulterior, a depus contestație la Inspectoratul Fiscal Municipal, menținându-și dezacordul față de constatările organului fiscal. A fost invitat în fața unei comisii formate din trei persoane, unde, în cadrul dezbaterilor, opiniile au fost divergente: unele puncte din actul de control au fost eliminate, însă nici această soluție nu a fost acceptată de el. Prin avocat, a contestat actul în instanță, însă cererea i-a fost respinsă din cauza lipsei răspunsurilor oficiale ale autorităților fiscale. După obținerea acestora, o nouă cerere a fost respinsă ca tardivă. Acesta subliniază că a fost în dezacord total cu actul de control și cu atitudinea față de persoana sa. Ulterior, în privința sa a fost pornită o cauză penală la sesizarea Inspectoratului Fiscal. În apărarea sa, a declarat că societatea nu a încălcat niciodată legislația, prezentând inclusiv certificate anuale eliberate de Serviciul Fiscal de Stat care confirmau lipsa datoriilor la TVA. De asemenea, a indicat că, în cadrul audierilor, reprezentanții autorității fiscale nu au oferit răspunsuri concrete la întrebările apărării privind calculul TVA, natura cheltuielilor sau proveniența sumelor pretins datorate bugetului de stat. A menționat că, compania a activat în domeniul construcțiilor din anul 1998 până în 2015, moment în care a intrat în insolvență. În ultimii ani de activitate nu a înregistrat datorii, iar eventualele neconcordanțe erau doar temporare în cadrul dărilor de seamă. În lipsa unor explicații clare din partea autorităților fiscale, apărarea a solicitat efectuarea unei expertize independente. Raportul de expertiză, admis de instanță, a confirmat că SRL „FRAGHELON” a întocmit corect registrele

contabile și dările de seamă. Expertul a stabilit că investițiile vizau mijloace fixe pe termen lung, pentru care nu se aplică TVA sau impozit pe venit până la punerea în funcțiune. Totodată, s-a reținut că bunurile respective nu erau date în exploatare, iar interpretarea autorității fiscale privind conturile contabile nu era întemeiată. A mai menționat că în anul 2012, societatea a prestat servicii de construcție către SC „TENADRIA”. În acea perioadă, companiile beneficiau de facilități privind impozitul pe venit, iar societatea nu avea datorii la TVA. În anul 2014, statutul de plătitor TVA a fost anulat, deși compania deținea bunuri pe termen lung în valoare semnificativă de circa 2 milioane. Autoritatea fiscală a impus achitarea sumei de aproximativ 2400000 lei, acțiune pe care expertiza a considerat-o nejustificată. Ulterior anulării TVA, compania nu a mai desfășurat activitate, fiind instituit sechestru asupra bunurilor de către o altă companie cu denumirea „Medicon”, fapt ce a condus, în anul 2015, la inițierea procedurii de insolabilitate. Referitor la tranzacțiile imobiliare, a declarat că, la sfârșitul anului 2011, compania „TENADRIA”, neavând lichidități, a transmis un spațiu nelocativ către SRL „FRAGHELON” în contul stingerii datoriilor, în baza unui proces-verbal între mai mulți creditori. Spațiul, nefinisat și nepus în funcțiune, a fost ulterior divizat și repartizat creditorilor proporțional datoriilor. Procedura a fost formalizată prin contracte de vânzare-cumpărare pentru a permite înregistrarea cadastrală. A precizat că bunurile nu erau date în exploatare, astfel încât nu exista obligația de a achita TVA pentru aceste tranzacții, conform legislației în vigoare. De asemenea, sumele respective nu făceau parte din activitatea operațională a companiei SRL „FRAGHELON”.

Probele prezentate de partea acuzării.

5. Conform art. 26 alin. (3) din CPP, sarcina prezentării probelor învinuirii îi revine procurorului. Astfel, în ședința de judecată acuzatorul de stat, procuror în Procuratura Chișinău (Oficiul reprezentarea învinuirii în instanța de judecată), Cristina Novac, în susținerea învinuirii formulate față de inculpat a prezentat următoarele probe administrate la urmărirea penală și examinate nemijlocit în ședința de judecată:
 - declarațiile specialistului - Ciobanu Diana Timofei, care a declarat că, îl cunoaște pe Timuș Serghei în urma controlului fiscal efectuat la SRL „Fraghelon”, inițiat ca urmare a intentării procedurii de insolabilitate, acesta având calitatea de persoană cu funcție de răspundere pentru perioada supusă controlului, respectiv director al entității. Controlul fiscal a fost desfășurat la sediul entității, în baza documentelor primare și a registrelor contabile prezentate de către acesta. În rezultatul verificărilor, s-a constatat diminuarea impozitului pe venit și a TVA, ca urmare a nerespectării legislației fiscale în vigoare. În special, s-a reținut necalcularea TVA în cazul anulării statutului de plătitor de TVA al SRL „Fraghelon”, precum și nereflectarea în evidența contabilă și în dările de seamă a unei tranzacții de comercializare a spațiilor nelocative încheiate cu o persoană fizică. Totodată, s-a constatat deducerea unor cheltuieli care nu țin de activitatea de întreprinzător, consemnate în contabilitate ulterior finalizării controlului. După întocmirea și semnarea actului de control, entitatea a depus dezacord, contestând în special diminuarea TVA în sumă de 600 000 lei aferentă procedurii de lichidare ca plătitor de TVA, precum și obligațiile privind impozitul pe venit generate de casarea cheltuielilor neeligibile. În susținerea poziției sale, au fost prezentate documente justificative, inclusiv procese-verbale de recepție a lucrărilor semnate de beneficiar și de SRL „Fraghelon”. În urma examinării dezacordului și a documentelor anexate, rezultatele controlului au fost modificate parțial.

Astfel, s-a stabilit diminuarea impozitului pe venit din activitatea de întreprinzător în sumă de aproximativ 51 000 lei și diminuarea TVA în sumă de circa 935 000 lei. Totodată, suma TVA aferentă anulării statutului de plătitor de TVA nu a fost modificată, din cauza neprezentării documentelor justificative necesare. Ulterior adoptării deciziei asupra cazului de încălcare a legislației, SRL „Fraghelon” a contestat-o, anexând documente suplimentare. În urma examinării contestației, obligațiile privind TVA au rămas neschimbate, iar impozitul pe venit din activitatea de întreprinzător și impozitul pe bunurile imobiliare nu au suferit modificări. A mai menționat că diminuarea TVA în sumă totală de aproximativ 935 000 lei a fost stabilită în urma verificării documentelor primare și a evidenței contabile, fiind determinată de necalcularea TVA la livrarea spațiilor nelocative către o persoană fizică, necalcularea TVA aferentă stocurilor în contextul anulării statutului de plătitor de TVA, pentru care anterior taxa fusese dedusă, precum și deducerea TVA aferente unor procurări de bunuri materiale neutilizate în activitatea de întreprinzător, fără confirmarea beneficiarilor. În rezultatul controlului efectuat în baza documentelor primare prezentate de către „Fraghelon” SRL, (facturile fiscale privind livrarea/procurarea de valori materiale/servicii, dări de seamă, contractele încheiate cu furnizori și beneficiari, extrasele bancare, registrele de procurări și livrări) și registrelor contabile (cartea mare, registrul contului privind vânzările încasate privind cheltuielile suportate, conturile privind creanțele comerciale precum și datoriile comerciale) documentelor anexate la dezacord (factura fiscală, procesul-verbal de recepție a lucrărilor semnate de SRL Fraghelon și beneficiarul lucrărilor) s-a stabilit diminuarea impozitului pe venit provenit din activitatea de întreprinzător în sumă de 50 760 lei pentru perioada anului 2012. Diminuarea TVA aferentă bugetului în sumă de 306 370 lei pentru perioada 2013 (299 572 pentru aprilie 2013 și 6 798 pentru mai 2013) și cu 629 550 lei pentru perioada 2014 constituită din 20 130 lei pentru perioada iunie 2014 și 609415 lei pentru luna iulie 2014. Diminuarea impozitului pe bunurile imobiliare cu 9106 lei pentru perioada anului 2012, 833 lei pentru perioada anului 2015 și 1333 de lei pentru perioada anului 2016 precum și majorarea impozitului pe bunurile imobiliare cu 727 lei pentru perioada 2013 și 164 lei pentru perioada 2014. S-a descifrat obligațiile față de buget care nu au fost achitate. A precizat că prejudiciul fiscal este reflectat în decizia asupra cazului de încălcare a legislației, aceasta fiind emisă inițial în baza rezultatelor controlului, iar ulterior ajustată parțial în urma examinării dezacordului. Diminuarea TVA s-a constatat în rezultatul verificării datelor reflectate în contabilitatea financiară (registrul contului vânzări, clasa de cheltuieli, cartea mare, balanțele de verificare a conturilor privind creanțele comerciale și datoriile comerciale) precum și a documentelor primare (facturile fiscale aferent procurărilor de valori materiale și contractul încheiat cu persoana fizică privind comercializarea, registrul de livrări, registrul de procurări și dările de seamă prezentate (declarațiile privind TVA)). Prejudiciu TVA tot este reflectat prin intermediul Deciziei. A menționat că SRL „Fraghelon” a fost anulată ca subiect al impunerii cu TVA în anul 2014, în temeiul prevederilor art. 113 din Codul fiscal, ca urmare a lipsei livrărilor impozabile pe o perioadă de 12 luni consecutive. În aceste condiții, entitatea avea obligația de a calcula TVA aferentă activelor și serviciilor procurate anterior, pentru care taxa fusese dedusă. Totodată, s-a reținut că spațiile nelocative evidențiate în contabilitate în registrul contului 121 reprezintă active și mijloace fixe ale entității, iar materialele de construcție fac parte din activele entității. În lipsa dovezilor privind utilizarea acestor bunuri în activitatea de întreprinzător — cum ar fi facturi fiscale de livrare, acte de casare sau procese-verbale de

recepție a lucrărilor — acestea au fost considerate neutilizate în scopuri economice. A mai declarat că obligațiile fiscale neachitate în termen atrag aplicarea majorărilor de întârziere, iar achitarea acestora depinde de situația financiară a entității. Nu a putut indica suma totală exactă a prejudiciului, menționând că aceasta este detaliată în decizie, pe ani și perioade fiscale. Suplimentar a indicat că, controlul fiscal a fost efectuat în anul 2016, în baza documentelor prezentate de SRL „Fraghelon”.

- *declarațiile martorului Roșca Vitalie Vasile*, care fiind audiat sub jurământ în cadrul ședinței de judecată a declarat instanței de judecată că, îl recunoaște pe inculpat din sala de judecată, menționând că nu se află în relații de rudenie sau ostile cu acesta. Acesta a precizat că l-a cunoscut pe Timuș Serghei aproximativ cu 10 ani în urmă, în contextul în care a fost contactat pentru a presta servicii profesionale de consultanță în legătură cu situația companiei SRL „Fraghelon”, aflată în prag de insolabilitate. În temeiul obligațiilor prevăzute de Legea nr. 149 privind insolabilitatea, inculpatul i-a propus să preia funcția de administrator al societății, propunere pe care el a acceptat-o. La depunerea cererii introductive în instanța de insolabilitate, a fost anexată lista creditorilor societății. Nu își amintește valoarea totală a datoriilor, însă a indicat că față de Serviciul Fiscal de Stat exista o creanță de aproximativ 179000 lei, reprezentând penalități. Pe durata exercitării atribuțiilor de administrator, asupra societății au fost efectuate controale fiscale. În urma acestora, Serviciul Fiscal de Stat a emis o decizie prin care au fost constatate anumite nereguli, însă el nu poate indica concret natura acestora, menționând că ele sunt detaliate în actul respectiv. În contextul controlului, a pus la dispoziția inspectorilor fiscali datele de contact ale inculpatului, pentru a oferi explicații suplimentare. Decizia emisă de organul fiscal a fost contestată de către el, însă, din câte își amintește, aceasta a fost menținută și nu a fost anulată. Totodată, în perioada procedurii de insolabilitate, au fost valorificate anumite active ale societății în vederea stingerii datoriilor față de creditori. A subliniat că Serviciul Fiscal de Stat nu a fost inclus inițial în categoria creditorilor de rangul III, astfel încât nu a beneficiat de distribuiri din masa debitoare. Ulterior, instituția fiscală a depus o cerere de validare a creanțelor în cadrul procedurii de insolabilitate, însă aceasta a fost respinsă, nefiind recunoscută în calitate de creditor, cel mai probabil din cauza depunerii tardive. A mai menționat că decizia Serviciului Fiscal de Stat nr. 31 din 30.03.2017 a fost contestată de două ori de către acesta, însă cererile au fost restituite pentru neîndeplinirea condițiilor formale (lipsa semnăturii și, respectiv, neanexarea actului contestat), fără a fi examinate pe fond. Ulterior, Serviciul Fiscal de Stat a fost validat în calitate de creditor chirografar inferior, de rangul VI, cu o creanță de aproximativ 179601,02 lei, reprezentând penalități. A precizat că această sumă nu reprezintă penalități aferente datoriei principale de circa 999 135 lei, ci penalități aferente unei datorii mai vechi, recunoscută în principiu de către societate la momentul depunerii cererii introductive. De asemenea, a menționat că Serviciul Fiscal de Stat a solicitat inițial validarea unei creanțe în sumă de 999 135 lei, la care se adăugau penalități de 423 422,99 lei, însă instanța a admis doar suma de aproximativ 179 000 lei. Astfel, a explicat că cererea de validare a creanțelor are, potrivit legii, natura unei cereri de chemare în judecată, iar includerea creanțelor în tabelul creditorilor de către administrator are valoarea unei hotărâri de primă instanță. În cazul în care creditorul nu este de acord cu această soluție, acesta are obligația de a o contesta în instanța de insolabilitate, fapt care nu a fost realizat de către Serviciul Fiscal de Stat. A mai subliniat că nu a admis pe fond creanța invocată de organul fiscal, iar instanța a validat tabelul creanțelor depus de administrator, confirmând practic inexistența unei datorii

principale față de Serviciul Fiscal de Stat la acel moment. Totodată, a indicat că SRL „Fraghelon” a fost radiată din Registrul persoanelor juridice, iar prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Central, din 06.12.2021, creanțele creditorilor împotriva societății au fost considerate stinse. A mai declarat că a considerat decizia organului fiscal ca fiind neîntemeiată, motiv pentru care a contestat-o și s-a expus asupra creanței prin tabelul depus în instanță. A menționat că sumele indicate în decizia fiscală contestată coincid cu cele solicitate pentru validare în procedura de insolabilitate. În ceea ce privește motivele neacceptării inițiale a creanțelor Serviciului Fiscal de Stat, a explicat că acestea derivau din recalcularea TVA ca urmare a anulării statutului de plătitor TVA al societății și aplicării TVA asupra unui imobil nefinalizat. A indicat că bunul imobil respectiv, indiferent de stadiul de finalizare, urma să fie inclus în masa debitoare pentru a fi valorificat în scopul stingerii datoriilor. De asemenea, a menționat că, la momentul luării deciziei de neadmitere a creanței fiscale, contestația împotriva deciziei Serviciului Fiscal de Stat fusese deja expediată instanței, fără a exista însă o soluție judecătorească definitivă, iar termenul legal de contestare era în curs. A precizat că inițial a fost cererea de validare a creanțelor și după aceasta a fost depusă contestația. În acest sens indicând că a făcut cunoștință cu decizia până la cererea de validare. Suplimentar a indicat că, în calitate de economist, a analizat prevederile Codului fiscal și a formulat concluziile corespunzătoare în baza acestora.

- declarațiile reprezentantului părții civile - Serviciul Fiscal De Stat - Turcanu Elena, care fiind audiată sub jurământ în cadrul ședinței de judecată a declarat instanței de judecată că, Serviciul Fiscal de Stat susține integral acțiunea civilă înaintată și solicită admiterea acesteia, cu încasarea în beneficiul statului de la Timuș Serghei a sumei totale de 1 649 700 lei. A menționat că suma respectivă rezultă dintr-un control fiscal efectuat la SRL „Fraghelon”, societate al cărei fondator și administrator este Timuș Serghei. În urma controlului, a fost emisă decizia Serviciului Fiscal de Stat nr. 1138/1/5 din 29.11.2016 asupra cazului de încălcare a legislației, prin care s-a dispus încasarea la buget a obligațiilor fiscale stabilite, și anume: suma de 999 135 lei cu titlu de impozite și taxe, majorări de întârziere în sumă de 332342 lei și amenzi în sumă de 318 223 lei. A subliniat că decizia din 29.11.2016 nu a fost contestată până în prezent în ordinea contenciosului administrativ. Prin această decizie s-a constatat încălcarea prevederilor art. 8 alin. (2) lit. c) și art. 24 alin. (1) din Codul fiscal, constând în deducerea unor cheltuieli care nu țin de desfășurarea activității de întreprinzător. Totodată, în cadrul controlului fiscal s-a stabilit că au fost deduse cheltuieli înainte de efectuarea plății, în condițiile în care contribuabilul avea obligații față de o persoană interdependentă care aplica metoda de contabilitate de casă. De asemenea, s-a constatat reflectarea incorectă în contabilitate a veniturilor și cheltuielilor în sumă de 499 682 lei pentru perioada fiscală a anului 2013, precum și nerespectarea termenelor de executare a obligațiilor fiscale și prezentarea unor declarații privind TVA ce conțineau informații neautentice. Astfel, prin totalitatea acestor acțiuni, detaliate atât în actele de control, cât și în acțiunea civilă anexată la dosar, bugetul de stat a fost prejudiciat cu suma totală de 1 649 700 lei. Suplimentar a mai menționat că o cerere de validare a creanțelor a fost înaintată în cadrul procedurii de insolabilitate a SRL „Fraghilon”, însă aceasta a fost respinsă ca tardivă. În aceste condiții, având în vedere că decizia asupra încălcării legislației nu a fost contestată în contencios administrativ, iar cererea de validare a creanței a fost respinsă exclusiv pe motiv de tardivitate, consideră întemeiată înaintarea prezentei acțiuni civile și solicită admiterea acesteia.

6. *Suplimentar, în cadrul examinării cauzei, partea acuzării a mai prezentat spre cercetare în susținerea învinuirii formulate privind săvârșirea infracțiunii incriminate de către inculpat următoarele probe:*

- **Raportul de expertiză judiciară nr. 1242-1244 din 25.06.2018**, conform concluziilor cărui: 1.Suma impozitului pe venit provenit din activitatea de întreprinzător diminuat în perioada anului 2012 de către contribuabilul Fraghelon SRL, constituie în total - 50 760 lei MD. Pentru perioada anului 2014 nu a fost stabilit diminuare a impozitului pe venit. 2.Suma TVA diminuată de către SRL Fraghelon pentru perioada fiscală L/04/2013 constituie suma de 299572 lei MD; pentru perioada fiscală L/05/2013 - 6 798 lei MD și pentru L/07/2014 suma de 609 415 lei MD. Pentru perioada fiscală L/06/2014 nu se confirmă diminuarea. 3.Suma impozitului pe bunurile imobiliare diminuat de către agentul economic SRL Fraghelon constituie 9106 lei MD pentru perioada anului 2012; 833 lei MD pentru perioada anului 2015 și 1333 lei MD pentru perioada anului 2016. Pentru anul 2013, impozitul pe bunurile imobiliare a societății constituie o supraplată de 717 lei MD și pentru anul 2014 cu 164 lei MD. 4.Diminuarea impozitului pe venit provenit din activitatea de întreprinzător a SRL Fraghelon pe perioada fiscală a anului 2012 s-a produs prin metoda deducerii cheltuielilor neargumentate documentar și includerea unor indici incorecți în Declarația cu privire la impozitul pe venit a societății. Diminuarea TVA în sumă totală de 915 785 lei MD s-a format în rezultatul nereflectării în Declarațiile privind TVA a sumelor TVA aferente livrărilor efectuate și neexecutarea prevederilor pct. 4 a Deciziei IFS nr. 063795 din 21.07.2014 „Cu privire la anularea înregistrării contribuabilului TVA în conformitate cu prevederile art. 113 alin. (2) lit. (a) al Codului Fiscal la SRL Fraghelon, c/f1005600012979”. Impozitul pe bunurile imobiliare în sumă de 10 381 lei a fost calculat prin metoda aplicării incorecte a valorii estimate a bunului imobil în Calculul impozitului pe bunurile imobiliare (Vol. I, f.d.188-201);
- **Documente:**
- Actul nr. 3-557731 din 02.11.2016 al Inspectoratului Fiscal de Stat, pe faptul controlului fiscal al SRL „Fraghelon” la fața locului prin metoda verificării totale pentru perioada 01.01.2012-30.09.2016 (Vol. I, f.d.33-37).

Probele prezentate de partea apărării:

- 7. În continuare, instanța de judecată menționează că prin prisma art. 24 alin. (3) din CPP, care prevede că „părțile participante la judecarea cauzei au drepturi egale, fiind investite de legea procesuală penală cu posibilități egale pentru susținerea pozițiilor lor”, în ședința de judecată instanța de judecată a admis cererea părții apărării privind audierea în calitate de expert a cet. Nenița Ion.
- 8. Astfel, în cadrul ședinței de judecată, fiind audiat sub jurământ în calitate de **expert - Nenița Ion** a declarat că, la întocmirea raportului de expertiză din 25.06.2018, nu a examinat în mod expres dacă mijloacele fixe, respectiv încăperile și materialele de construcție, corespund cerințelor standardelor de contabilitate, întrucât o asemenea sarcină nu i-a fost atribuită de către organul de urmărire penală. Acesta a precizat că nu a stabilit în mod independent natura mijloacelor fixe, a încăperilor sau a materialelor de construcție reflectate în conturile contabile 121 și 215, limitându-se la analiza datelor deja constatate de organul fiscal. A menționat că, potrivit planului de conturi, contul 121 se referă la mijloace fixe, iar contul 215 la materiale, acestea fiind, în principiu, supuse impozitării cu impozit pe venit și TVA. A mai subliniat că nu a efectuat un control fiscal propriu-zis,

întrucât aceasta nu intră în atribuțiile sale, ci a analizat baza de control întocmită de inspectorul fiscal, exprimându-și opinia asupra rezultatelor controlului. În acest sens, a arătat că nu are competența de a solicita documente suplimentare sau de a efectua recalculări, fiind limitat la materialele puse la dispoziție de organul de control. Referitor la mecanismul deducerii TVA, a explicat că fiecare contribuabil în cadrul activității acumulează TVA spre deducere în funcție de achiziții, iar la efectuarea livrărilor această taxă este ajustată și raportată lunar prin declarațiile privind TVA. A menționat că, în cazul procurării bunurilor, acestea includ TVA, iar la vânzare se aplică TVA, diferența fiind regularizată conform legislației fiscale. În ceea ce privește bunurile analizate, a declarat că încăperile și materialele de construcție identificate de organul fiscal sunt, în principiu, supuse achitării TVA, însă această constatare aparține organului fiscal. A menționat că nu a identificat obiecții proprii față de materialele controlului și că s-a limitat la consemnarea constatărilor existente. Totodată, a indicat că, în raportul de expertiză, a consemnat existența unor divergențe și neclarități, inclusiv cu privire la anumite sume calculate de organul fiscal, fără a putea stabili în mod independent corectitudinea acestora, lăsând aprecierea finală în sarcina organului de urmărire penală și a instanței. Cu privire la situația bunurilor, expertul a declarat că nu cunoaște dacă acestea au fost utilizate în activitatea SRL „Fraghelon” sau dacă au fost valorificate ori casate, însă a menționat că, potrivit deciziei organului fiscal, în urma anulării statutului de plătitor de TVA, contribuabilul avea obligația de a calcula și achita TVA, indiferent de utilizarea efectivă a bunurilor. A mai precizat că, în opinia sa, obligația de calcul și achitare a TVA intervine la momentul anulării înregistrării ca plătitor de TVA, chiar și în lipsa unor sume spre deducere, iar tranzacțiile, inclusiv cele privind materialele și mijloacele fixe, nu sunt scutite de impozitare, aceasta fiind o regulă generală de contabilizare. Suplimentar a menționat că raportul de expertiză a fost întocmit în conformitate cu cunoștințele și practica sa profesională, însă a subliniat că, în ceea ce privește aspectele legate de TVA, sunt necesare investigații suplimentare, având în vedere existența unor neclarități și divergențe în materialele analizate.

9. La fel, de către partea apărării a fost solicitată efectuarea expertizei judiciare repetate, iar la data de 30.04.2025 instanța de judecată a admis cererea apărării și a dispus efectuarea expertizei judiciare repetate de către Biroul Individual de Expertiză Judiciară „Cara Ecaterina”.
10. Astfel potrivit **Raportului de Expertiză Judiciară nr. 3/25 din 31.07.2025** s-au constatat următoarele: 1. Spațiul nelocativ reflectat în bilanțul contabil a SRL „Fraghelon” la contul nr.121 (active materiale în curs de execuție) cu suma de 2.880.879,00 lei, nu constituie mijloace fixe.

Conform prevederilor Standardului Național de Contabilitate 16 „Contabilitatea activelor materiale pe termen lung”, - Active materiale în curs de execuție (investiții capitale) – reprezintă cheltuieli pentru achiziționarea și crearea activelor la beneficiarul construcției în decursul unui proces îndelungat (achiziționarea utilajului care necesită montaj, construcția clădirilor și construcțiilor speciale). (S.N.C.16, pct.6).

Active materiale în curs de execuție (investiții capitale) - consumuri aferente procurării și creării activelor materiale pe termen lung la beneficiarul construcției în decursul unei perioade îndelungate sau până la punerea în funcțiune a acestora. (S.N.C.16, pct. 65).

Obiectele se consideră incluse în componența mijloacelor fixe din momentul punerii în funcțiune a acestora în baza documentelor perfectate în modul cuvenit.

Conform datelor evidenței contabile a SRL „Fraghelon” la situația 01.07.2014 în Debitul contul nr.215 (producție în curs de execuție) nu era înregistrat sold.

Suma 154.696,00 lei a fost înregistrată în Debitul contului nr.215 în luna decembrie, anul 2014 și reprezintă cheltuieli de creare a activelor materiale pe termen lung, înregistrate pe parcursul anului pe contul nr.8111 „Consumuri directe materiale”.

2. Spațiul nelocativ reflectat în evidența contabilă a SRL „Fraghelon” la contul 121 (active materiale în curs de execuție) cu suma de 2.880.879,00 lei, nu ține de activitatea de antreprenariat, desfășurată de SRL „Fraghelon”.

La data efectuării controlului 01.07.2014, sold pe contul nr.215 „Producția în curs de execuție” - nu era înregistrat. Suma 154.695,82 lei, indicată în actul de control nr.5-678932 din 02 noiembrie 2016, a fost înregistrată în Dt. contului nr.215, în luna decembrie 2014.

Suma 154.695,82 lei, înregistrată în Dt. contului nr.215, include cheltuieli materiale ce țin de efectuarea lucrărilor de divizare a bunului imobil, care au fost acumulate pe parcursul anului 2014 în Dt. Contului nr. 8111 „Consumuri directe materiale”, din ce reiese că la momentul anulării înregistrării SRL „Fraghelon” ca contribuabil TVA pe contul contabil nr.215, nu erau înregistrate stocuri, pentru care la momentul procurării, TVA a fost trecut în cont.

3. Din datele evidenței contabile a SRL „Fraghelon”, reiese că la situația 01.07.2014 (data efectuării controlului), întreprinderea nu dispunea de stocuri de mărfuri și mijloace fixe, pentru care la momentul procurării lor, TVA a fost trecut în cont, conform prevederilor art.113 alin.(3) din Codul Fiscal.

IV. Poziția părților în dezbateri judiciare.

11. **În cadrul dezbaterilor judiciare, acuzatorul de stat Cristina Novac, procuror în cadrul Procuraturii municipiului Chișinău – Oficiul reprezentarea învinuirii în instanța de judecată**, a solicitat instanței de judecată ca inculpatul **Timuș Serghei Andrei** să fie recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 244 alin. (2) lit. b) din Codul penal și, în temeiul acestei norme legale, să i se aplice o pedeapsă sub formă de amendă în mărime de 3500 unități convenționale ceea ce constituie 70000 lei, or la acel moment, și anume în anul 2014, o unitate convențională constituia 20 lei, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate, la caz ce ține de achitarea obligațiilor fiscale față de stat.
12. A mai solicitat încasarea din contul inculpatului în beneficiul statului suma de 12 600 lei pentru efectuarea expertizei judiciare la faza de urmărire penală, și a admite acțiunea civilă înaintată de către Serviciul Fiscal de Stat.
13. **În cadrul dezbaterilor judiciare, avocatul inculpatului Timuș Serghei, dna Creciu Natalia**, a solicitat pronunțarea unei sentințe de achitare în privința inculpatului, din motiv că fapta acestuia nu întrunește elementele componenței de infracțiune incriminate, prevăzute de art. 244 alin. (2) lit. b) din Codul penal.
14. **În cadrul dezbaterilor judiciare, avocatul inculpatului Timuș Serghei, dl Chira Constantin**, a solicitat pronunțarea unei sentințe de achitare în privința inculpatului, din motiv că nu a avut loc fapta de săvârșirea căreia este învinuit inculpatul, fapta imputată nu a fost săvârșită de inculpat, precum și lipsește vinovăția acestuia.
15. Totodată a solicitat încetarea procesului civil intentat prin depunerea acțiunii civile de către Serviciul Fiscal de Stat împotriva lui Timuș Serghei, administrator SRL „Fraghelon”

din motivele invocate în demersul de încetare a procesului cu excluderea SFS din calitate de parte civilă în dosarul penal.

16. **La etapa ultimului cuvânt, inculpatul Timuș Serghei**, a declarat că își însușește în întregime argumentele prezentate de apărătorii săi în cadrul dezbaterilor judiciare și a solicitat să fie emisă în privința sa o sentință de achitare.

V. Aprecierea instanței de judecată.

17. Potrivit prevederilor art.93 alin.(1) din Cod de procedură penală, probele sunt elemente de fapt dobândite în modul stabilit de prezentul cod, care servesc la constatarea existenței sau inexistenței infracțiunii, la identificarea făptuitorului, la constatarea vinovăției, precum și la stabilirea altor împrejurări importante pentru justa soluționare a cauzei.
18. În conformitate cu prevederile art.101, alin.(1)-(4) din Cod de procedură penală fiecare probă urmează să fie apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor. Reprezentantul organului de urmărire penală sau judecătorul apreciază probele conform propriei convingeri, formate în urma examinării lor în ansamblu, sub toate aspectele și în mod obiectiv, călăuzindu-se de lege. Nici o probă nu are o valoare dinainte stabilită pentru organul de urmărire penală sau instanța de judecată. Instanța de judecată este obligată să pună la baza hotărârii sale numai acele probe la a căror cercetare au avut acces toate părțile în egală măsură și să motiveze în hotărâre admisibilitatea sau inadmisibilitatea tuturor probelor administrate.
19. Conform prevederilor art.384 din Cod de procedură penală, instanța hotărăște asupra învinuirii înaintate inculpatului prin adoptarea sentinței de condamnare, de achitare sau de încetare a procesului penal. Sentința se adoptă în numele legii. Sentința instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată. La fel, urmează ca instanța de judecată să își întemeieze sentința numai pe probele care au fost cercetate nemijlocit în ședința de judecată.
20. În conformitate cu prevederile art.14 alin.(1) din Cod penal, infracțiunea este o faptă (acțiune sau inacțiune) prejudiciabilă, prevăzută de legea penală, săvârșită cu vinovăție și pasibilă de pedeapsă penală.
21. Conform art.51 alin.(1) din Cod penal, temeiul real al răspunderii penale îl constituie fapta prejudiciabilă săvârșită, iar componența infracțiunii, stipulată în legea penală, reprezintă temeiul juridic al răspunderii penale.
22. Potrivit art.52 alin.(1) din Cod penal, se consideră componență a infracțiunii totalitatea semnelor obiective și subiective, stabilite de legea penală, ce califică o faptă prejudiciabilă drept infracțiune concretă. Alin.(2) al aceluiași articol stabilește că componența infracțiunii reprezintă baza juridică pentru calificarea infracțiunii potrivit unui articol concret din prezentul cod.
23. Potrivit prevederilor art.113 alin.(1) din Cod penal, se consideră calificare a infracțiunii determinarea și constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptei prejudiciabile săvârșite și semnele componenței infracțiunii, prevăzute de norma penală. Alin.(2) al aceluiași articol stabilește că calificarea oficială a infracțiunii se efectuează la toate etapele procedurii penale de către persoanele care efectuează urmărirea penală și de către judecători. În conformitate cu prevederile art. 8 din Cod de procedură penală, precum și cu cele ale art. 21 din Constituția Republicii Moldova, orice cetățean beneficiază de

- prezumția de nevinovăție, deschiderea unei proceduri judiciare penale – prin începerea urmăririi penale – nefiind posibilă decât în condițiile prevăzute de lege.
24. Astfel, la adoptarea unei hotărâri de condamnare prin prisma jurisprudenței CtEDO, până la rămânerea definitivă, inculpatul are statutul de persoană nevinovată, la fel se reține că pronunțarea unei decizii judecătorești de condamnare, prezumția de nevinovăție este răsturnată cu efecte *erga omnes*, iar soluția magistraților trebuie să se bazeze pe probe certe de vinovăție, iar în caz de îndoială, ce nu poate fi înlăturată prin probe, trebuie să se pronunțe o soluție de achitare.
 25. Subsecvent se reține că potrivit prevederilor art.325, alin.(1) Cod de procedură penală, judecarea cauzei în primă instanță se efectuează numai în privința persoanei puse sub învinuire și numai în limitele învinuirii formulate în rechizitoriu.
 26. În concordanță cu conținutul art.389 alin.(1) și (2) din Cod de procedură penală, sentința de condamnare se adoptă numai în condiția în care, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată prin ansamblul de probe cercetate de instanța de judecată și nu poate fi bazată pe presupuneri.
 27. Astfel, sentința de condamnare trebuie să se bazeze pe probe exacte, când toate versiunile au fost verificate, iar divergențele apărute au fost lichidate și apreciate corespunzător. Ori toate îndoielile care nu pot fi înlăturate vor fi interpretate în favoarea inculpatului.
 28. În contextul prevederilor legale citate *supra* și în coraport cu circumstanțele de fapt ale cauzei constatate în cadrul cercetării judecătorești în prezenta cauză penală, instanța de judecată constată *dincolo de orice dubiu* rezonabil că, în privința inculpaților, a fost pornită urmărirea penală și derulată cu respectarea legislației procesual penale în vigoare.
 29. La fel, instanța de judecată atestă că prin prisma art.6 al Convenției pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale, inculpatului *i-a fost adus la cunoștință* atât natura și cauza acuzației, cât și probele pe care se fundamentează acuzația, precum și calificarea juridică care a fost dată faptelor săvârșite de acesta prin rechizitoriul întocmit.
 30. În mod particular, instanța de judecată reține că prin totalitatea probelor cercetate în ședința de judecată, cu respectarea prevederilor art.100 alin. (4) din Cod de procedură penală și apreciindu-le în sensul art.101 alin.(1) din Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității, veridicității și coroborării reciproce, se constată că probele prezentate spre cercetare în cadrul ședinței de judecată de părți, în ansamblu, confirmă vinovăția inculpaților în comiterea infracțiunii incriminate.
 31. Or, prin cumulul probelor cercetate în cadrul ședinței de judecată, instanța de judecată a stabilit că inculpatul, a comis fapta incriminată de către acuzatorul de stat după cum urmează mai jos.
 32. Astfel, **Timuș Serghei ******* fiind fondator și director al SRL „Fraghelon”, cod fiscal 1005600012979, cu sediul mun. Chișinău, str. Pann Anton, 4, fiind persoană gestionară investită cu atribuții în vederea exercitării funcțiilor administrative de dispoziție și organizatorico-economice în cadrul unei organizații comerciale, responsabilă conform art. 18, 13 a Legii Contabilității nr. 113-XVI din 27.04.2007 de asigurarea controlului asupra operațiunilor economice efectuate și înregistrarea lor în documentele justificative, de organizarea și asigurarea ținerii contabilității în mod continuu, de întocmirea și prezentarea oportună, completă și corectă a documentelor primare, a registrelor contabile conform regulilor stabilite, de asigurarea întocmirii și prezentării rapoartelor financiare și dărilor de seamă fiscale, precum și responsabilă de respectarea legislației fiscale, calcularea și achitarea impozitelor, taxelor și altor plăți obligatorii, urmărind scopul eschivării cu efect

continuu de la achitarea SRL „Fraghelon” a taxei TVA, la bugetul public național, prin nereflectarea în declarațiile privind TVA a sumelor TVA aferentă livrărilor efectuate pentru perioadele fiscale respective: octombrie 2012 - a sumei de 205 298 lei; martie 2013 - a sumei de 168 107 lei și aprilie 2013 - a sumei de 178 849 lei, care a dus la diminuarea TVA pentru aprilie 2013 cu o sumă de 299 572 lei.

33. Tot el, în continuarea acțiunilor sale intenționate, prin neprezentarea Declarației privind TVA pentru perioada fiscală a lunii iulie 2014 cu calcularea TVA cu calcularea TVA la stocurile de mărfuri și a mijloacelor fixe pentru care la momentul procurării lor TVA a fost trecută în cont, a dus la diminuarea TVA pentru luna iulie 2014 cu o sumă de 609 415 lei.
34. *Astfel, prin acțiunile sale intenționate **Timuș Serghei Andrei** a comis infracțiunea de „Evaziune fiscală a întreprinderilor”, prin diminuarea TVA, care a condus la neachitarea impozitului în proporții deosebit de mari, adică a comis infracțiunea prevăzută de art.244 alin.(2) lit. b) din Codul penal.*
35. În context, se reține că instanța de judecată va pune la baza Sentinței de condamnare în privința inculpatului **Timuș Serghei Andrei** declarațiile specialistului Ciobanu Diana Timofei, care în susținerea circumstanțelor de fapt descrise în rechizitoriu și învinuirea formulată în privința inculpatului a declarat următoarele: „...îl cunoaște pe **Timuș Serghei** în urma controlului fiscal efectuat la SRL „Fraghelon”, inițiat ca urmare a intentării procedurii de insolabilitate, acesta având calitatea de persoană cu funcție de răspundere pentru perioada supusă controlului, respectiv director al entității. **Controlul fiscal a fost desfășurat la sediul entității, în baza documentelor primare și a registrelor contabile prezentate de către acesta. În rezultatul verificărilor, s-a constatat diminuarea impozitului pe venit și a TVA, ca urmare a nerespectării legislației fiscale în vigoare. În special, s-a reținut necalcularea TVA în cazul anulării statutului de plătitor de TVA al SRL „Fraghelon”, precum și nereflectarea în evidența contabilă și în dările de seamă a unei tranzacții de comercializare a spațiilor nelocative încheiate cu o persoană fizică. Totodată, s-a constatat deducerea unor cheltuieli care nu țin de activitatea de întreprinzător, consemnate în contabilitate ulterior finalizării controlului. După întocmirea și semnarea actului de control, entitatea a depus dezacord, contestând în special diminuarea TVA în sumă de 600 000 lei aferentă procedurii de lichidare ca plătitor de TVA, precum și obligațiile privind impozitul pe venit generate de casarea cheltuielilor neeligibile. În susținerea poziției sale, au fost prezentate documente justificative, inclusiv procese-verbale de recepție a lucrărilor semnate de beneficiar și de SRL „Fraghelon”. În urma examinării dezacordului și a documentelor anexate, rezultatele controlului au fost modificate parțial. Astfel, s-a stabilit diminuarea impozitului pe venit din activitatea de întreprinzător în sumă de aproximativ 51 000 lei și diminuarea TVA în sumă de circa 935 000 lei. Totodată, suma TVA aferentă anulării statutului de plătitor de TVA nu a fost modificată, din cauza neprezentării documentelor justificative necesare. Ulterior adoptării deciziei asupra cazului de încălcare a legislației, SRL „Fraghelon” a contestat-o, anexând documente suplimentare. În urma examinării contestației, obligațiile privind TVA au rămas neschimbate, iar impozitul pe venit din activitatea de întreprinzător și impozitul pe bunurile imobiliare nu au suferit modificări. A mai menționat că diminuarea TVA în sumă totală de aproximativ 935 000 lei a fost stabilită în urma verificării documentelor primare și a evidenței contabile, fiind determinată de necalcularea TVA la livrarea spațiilor nelocative către o persoană fizică, necalcularea TVA aferentă stocurilor în contextul anulării statutului de plătitor de TVA, pentru care anterior taxa fusese dedusă,**

precum și deducerea TVA aferente unor procurări de bunuri materiale neutilizate în activitatea de întreprinzător, fără confirmarea beneficiarilor. În rezultatul controlului efectuat în baza documentelor primare prezentate de către „Fraghelon” SRL, (facturile fiscale privind livrarea/procurarea de valori materiale/servicii, dări de seamă, contractele încheiate cu furnizori și beneficiari, extrasele bancare, registrele de procurări și livrări) și registrelor contabile (cartea mare, registrul contului privind vânzările încasate privind cheltuielile suportate, conturile privind creanțele comerciale precum și datoriile comerciale) documentelor anexate la dezacord (factura fiscală, procesul-verbal de recepție a lucrărilor semnate de SRL Fraghelon și beneficiarul lucrărilor) s-a stabilit diminuarea impozitului pe venit provenit din activitatea de întreprinzător în sumă de 50 760 lei pentru perioada anului 2012. Diminuarea TVA aferentă bugetului în sumă de 306 370 lei pentru perioada 2013 (299 572 pentru aprilie 2013 și 6 798 pentru mai 2013) și cu 629 550 lei pentru perioada 2014 constituită din 20 130 lei pentru perioada iunie 2014 și 609415 lei pentru luna iulie 2014. Diminuarea impozitului pe bunurile imobiliare cu 9106 lei pentru perioada anului 2012, 833 lei pentru perioada anului 2015 și 1333 de lei pentru perioada anului 2016 precum și majorarea impozitului pe bunurile imobiliare cu 727 lei pentru perioada 2013 și 164 lei pentru perioada 2014. S-a descifrat obligațiile față de buget care nu au fost achitate. A precizat că prejudiciul fiscal este reflectat în decizia asupra cazului de încălcare a legislației, aceasta fiind emisă inițial în baza rezultatelor controlului, iar ulterior ajustată parțial în urma examinării dezacordului. Diminuarea TVA s-a constatat în rezultatul verificării datelor reflectate în contabilitatea financiară (registrul contului vânzări, clasa de cheltuieli, cartea mare, balanțele de verificare a conturilor privind creanțele comerciale și datoriile comerciale) precum și a documentelor primare (facturile fiscale aferent procurărilor de valori materiale și contractul încheiat cu persoana fizică privind comercializarea, registrul de livrări, registru de procurări și dările de seamă prezentate (declarațiile privind TVA)). Prejudiciu TVA tot este reflectat prin intermediul Deciziei. A menționat că SRL „Fraghelon” a fost anulată ca subiect al impunerii cu TVA în anul 2014, în temeiul prevederilor art. 113 din Codul fiscal, ca urmare a lipsei livrărilor impozabile pe o perioadă de 12 luni consecutive. În aceste condiții, entitatea avea obligația de a calcula TVA aferentă activelor și serviciilor procurate anterior, pentru care taxa fusese dedusă. Totodată, s-a reținut că spațiile nelocative evidențiate în contabilitate în registrul contului 121 reprezintă active și mijloace fixe ale entității, iar materialele de construcție fac parte din activele entității. În lipsa dovezilor privind utilizarea acestor bunuri în activitatea de întreprinzător — cum ar fi facturi fiscale de livrare, acte de casare sau procese-verbale de recepție a lucrărilor — acestea au fost considerate neutilizate în scopuri economice. A mai declarat că obligațiile fiscale neachitate în termen atrag aplicarea majorărilor de întârziere, iar achitarea acestora depinde de situația financiară a entității. Nu a putut indica suma totală exactă a prejudiciului, menționând că aceasta este detaliată în decizie, pe ani și perioade fiscale. Suplimentar a indicat că, controlul fiscal a fost efectuat în anul 2016, în baza documentelor prezentate de SRL „Fraghelon”.”

36. În contextul celor analizate *supra*, instanța de judecată reține că apreciază declarațiile specialistului Ciobanu Diana Timofei ca pertinente, concludente și utile, care nu conțin careva divergențe între ele, și care în ansamblu confirmă învinuirea adusă inculpatului.

37. Suplimentar, instanța constată că declarațiile specialistului Ciobanu Diana Timofei, se află în coroborare cu alte mijloace de probă cercetate în cadrul ședinței de judecată, și anume se face trimitere la conținutul declarațiilor reprezentantului părții civile - Serviciul Fiscal De Stat - Țurcanu Elena. Astfel, în sensul învinuirii formulate în privința inculpatului reprezentantul părții civile - Serviciul Fiscal De Stat - Țurcanu Elena a declarat instanței de judecată că „...*Serviciul Fiscal de Stat susține integral acțiunea civilă înaintată și solicită admiterea acesteia, cu încasarea în beneficiul statului de la Timuș Serghei a sumei totale de 1 649 700 lei. A menționat că suma respectivă rezultă dintr-un control fiscal efectuat la SRL „Fraghelon”, societate al cărei fondator și administrator este Timuș Serghei. În urma controlului, a fost emisă decizia Serviciului Fiscal de Stat nr. 1138/1/5 din 29.11.2016 asupra cazului de încălcare a legislației, prin care s-a dispus încasarea la buget a obligațiilor fiscale stabilite, și anume: suma de 999 135 lei cu titlu de impozite și taxe, majorări de întârziere în sumă de 332342 lei și amenzi în sumă de 318 223 lei. A subliniat că decizia din 29.11.2016 nu a fost contestată până în prezent în ordinea contenciosului administrativ. Prin această decizie s-a constatat încălcarea prevederilor art. 8 alin. (2) lit. c) și art. 24 alin. (1) din Codul fiscal, constând în deducerea unor cheltuieli care nu țin de desfășurarea activității de întreprinzător. Totodată, în cadrul controlului fiscal s-a stabilit că au fost deduse cheltuieli înainte de efectuarea plății, în condițiile în care contribuabilul avea obligații față de o persoană interdependentă care aplica metoda de contabilitate de casă. De asemenea, s-a constatat reflectarea incorectă în contabilitate a veniturilor și cheltuielilor în sumă de 499 682 lei pentru perioada fiscală a anului 2013, precum și nerespectarea termenelor de executare a obligațiilor fiscale și prezentarea unor declarații privind TVA ce conțineau informații neautentice. Astfel, prin totalitatea acestor acțiuni, detaliate atât în actele de control, cât și în acțiunea civilă anexată la dosar, bugetul de stat a fost prejudiciat cu suma totală de 1 649 700 lei. Suplimentar a mai menționat că o cerere de validare a creanțelor a fost înaintată în cadrul procedurii de insolabilitate a SRL „Fraghilon”, însă aceasta a fost respinsă ca tardivă. În aceste condiții, având în vedere că decizia asupra încălcării legislației nu a fost contestată în contencios administrativ, iar cererea de validare a creanței a fost respinsă exclusiv pe motiv de tardivitate, consideră întemeiată înaintarea prezentei acțiuni civile și solicită admiterea acesteia*”.
38. Prin urmare, instanța reține că apreciază declarațiile reprezentantului părții civile - Serviciul Fiscal De Stat - Țurcanu Elena, cercetate în cadrul ședinței de judecată, ca pertinente, concludente și utile, care coroborează cu declarațiile specialistului Ciobanu Diana Timofei, nu conțin divergențe, veridicitatea și legalitatea cărora nu a fost contestată de către partea apărării, considerente din care instanța le va pune la baza prezentei hotărâri, or declarațiile reprezentantului părții civile - Serviciul Fiscal De Stat - Țurcanu Elena conțin date importante cu privire la învinuirea înaintată inculpatului de către acuzatorul de stat.
39. În continuare, instanța de judecată va pune la baza sentinței de condamnare și declarațiile martorului Roșca Vitalie Vasile, care fiind audiat sub jurământ a comunicat instanței de judecată că „...*îl recunoaște pe inculpat din sala de judecată, menționând că nu se află în relații de rudenie sau ostile cu acesta. Acesta a precizat că l-a cunoscut pe Timuș Serghei aproximativ cu 10 ani în urmă, în contextul în care a fost contactat pentru a presta servicii profesionale de consultanță în legătură cu situația companiei SRL „Fraghelon”, aflată în prag de insolabilitate. În temeiul obligațiilor prevăzute de Legea nr. 149 privind*

insolvabilitatea, inculpatul i-a propus să preia funcția de administrator al societății, propunere pe care el a acceptat-o. La depunerea cererii introductive în instanța de insolabilitate, a fost anexată lista creditorilor societății. Nu își amintește valoarea totală a datoriilor, însă a indicat că față de Serviciul Fiscal de Stat exista o creanță de aproximativ 179000 lei, reprezentând penalități. **Pe durata exercitării atribuțiilor de administrator, asupra societății au fost efectuate controale fiscale. În urma acestora, Serviciul Fiscal de Stat a emis o decizie prin care au fost constatate anumite nereguli, însă el nu poate indica concret natura acestora, menționând că ele sunt detaliate în actul respectiv.** În contextul controlului, a pus la dispoziția inspectorilor fiscali datele de contact ale inculpatului, pentru a oferi explicații suplimentare. Decizia emisă de organul fiscal a fost contestată de către el, însă, din câte își amintește, aceasta a fost menținută și nu a fost anulată. Totodată, în perioada procedurii de insolabilitate, au fost valorificate anumite active ale societății în vederea stingerii datoriilor față de creditori. A subliniat că Serviciul Fiscal de Stat nu a fost inclus inițial în categoria creditorilor de rangul III, astfel încât nu a beneficiat de distribuiri din masa debitoare. Ulterior, instituția fiscală a depus o cerere de validare a creanțelor în cadrul procedurii de insolabilitate, însă aceasta a fost respinsă, nefiind recunoscută în calitate de creditor, cel mai probabil din cauza depunerii tardive. A mai menționat că decizia Serviciului Fiscal de Stat nr. 31 din 30.03.2017 a fost contestată de două ori de către acesta, însă cererile au fost restituite pentru neîndeplinirea condițiilor formale (lipsa semnăturii și, respectiv, neanexarea actului contestat), fără a fi examinate pe fond. **Ulterior, Serviciul Fiscal de Stat a fost validat în calitate de creditor chirografar inferior, de rangul VI, cu o creanță de aproximativ 179601,02 lei, reprezentând penalități. A precizat că această sumă nu reprezintă penalități aferente datoriei principale de circa 999 135 lei, ci penalități aferente unei datorii mai vechi, recunoscută în principiu de către societate la momentul depunerii cererii introductive. De asemenea, a menționat că Serviciul Fiscal de Stat a solicitat inițial validarea unei creanțe în sumă de 999 135 lei, la care se adăugau penalități de 423 422,99 lei, însă instanța a admis doar suma de aproximativ 179 000 lei.** Astfel, a explicat că cererea de validare a creanțelor are, potrivit legii, natura unei cereri de chemare în judecată, iar includerea creanțelor în tabelul creditorilor de către administrator are valoarea unei hotărâri de primă instanță. În cazul în care creditorul nu este de acord cu această soluție, acesta are obligația de a o contesta în instanța de insolabilitate, fapt care nu a fost realizat de către Serviciul Fiscal de Stat. A mai subliniat că nu a admis pe fond creanța invocată de organul fiscal, iar instanța a validat tabelul creanțelor depus de administrator, confirmând practic inexistența unei datorii principale față de Serviciul Fiscal de Stat la acel moment. Totodată, a indicat că SRL „Fraghelon” a fost radiată din Registrul persoanelor juridice, iar prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Central, din 06.12.2021, creanțele creditorilor împotriva societății au fost considerate stinse. A mai declarat că a considerat decizia organului fiscal ca fiind neîntemeiată, motiv pentru care a contestat-o și s-a expus asupra creanței prin tabelul depus în instanță. **A menționat că sumele indicate în decizia fiscală contestată coincid cu cele solicitate pentru validare în procedura de insolabilitate. În ceea ce privește motivele neacceptării inițiale a creanțelor Serviciului Fiscal de Stat, a explicat că acestea derivau din recalcularea TVA ca urmare a anulării statutului de plătitor TVA al societății și aplicării TVA asupra unui imobil nefinalizat. A indicat că bunul imobil respectiv, indiferent de stadiul de finalizare, urma să fie inclus în masa debitoare pentru a fi valorificat în scopul stingerii datoriilor.**

De asemenea, a menționat că, la momentul luării deciziei de neadmitere a creanței fiscale, contestația împotriva deciziei Serviciului Fiscal de Stat fusese deja expediată instanței, fără a exista însă o soluție judecătorească definitivă, iar termenul legal de contestare era în curs. A precizat că inițial a fost cererea de validare a creanțelor și după aceasta a fost depusă contestația. În acest sens indicând că a făcut cunoștință cu decizia până la cererea de validare. Suplimentar a indicat că, în calitate de economist, a analizat prevederile Codului fiscal și a formulat concluziile corespunzătoare în baza acestora.”

40. Astfel, instanța stabilește că declarațiile martorului Roșca Vitalie Vasile, sunt pertinente, coroborează cu declarațiile celorlalți martori, care nu conțin careva divergențe esențiale, depuse sub jurământ, considerente din care, instanța le va pune la baza Sentinței de condamnare.
41. Instanța de judecată își întemeiază convingerea asupra vinovăției inculpatului Timuș Serghei Andrei pe ansamblul probelor administrate de acuzatorul de stat, probe care, analizate atât individual, cât și în coroborare, se susțin reciproc și conturează fără echivoc situația de fapt reținută în actul de învinuire.
42. Astfel, declarațiile reprezentantului părții civile - Serviciul Fiscal de Stat - Țurcanu Elena și a specialistului Ciobanu Diana Timofei, audiați în ședință de judecată, confirmă existența și întinderea prejudiciului material cauzat bugetului public național, neachitarea obligațiilor fiscale prin nereflectarea în declarațiile privind TVA a sumelor TVA aferentă livrărilor efectuate pentru perioadele fiscale respective: octombrie 2012 - a sumei de 205 298 lei; martie 2013 - a sumei de 168 107 lei și aprilie 2013 - a sumei de 178 849 lei, care a dus la diminuarea TVA pentru aprilie 2013 cu o sumă de 299 572 lei. În mod esențial, aceste declarații relevă atribuțiile funcționale concrete ale inculpatului în calitate de fondator și director al SRL „Fraghelon”, de persoană gestionară investită cu atribuții în vederea exercitării funcțiilor administrative de dispoziție și organizatorico-economice în cadrul unei organizații comerciale, responsabilă conform art. 18, 13 a Legii Contabilității nr. 113-XVI din 27.04.2007 de asigurarea controlului asupra operațiunilor economice efectuate și înregistrarea lor în documentele justificative, de organizarea și asigurarea ținerii contabilității în mod continuu, de întocmirea și prezentarea oportună, completă și corectă a documentelor primare, a registrelor contabile conform regulilor stabilite, de asigurarea întocmirii și prezentării rapoartelor financiare și dărilor de seamă fiscale, precum și responsabilă de respectarea legislației fiscale, calcularea și achitarea impozitelor, taxelor și altor plăți obligatorii.
43. În același timp, probele scrise și mijloacele materiale de probă administrate de acuzatorul de stat – *Raportul de expertiză judiciară nr. 1242-1244 din 25.06.2018; Actul nr. 3-557731 din 02.11.2016 al Inspectoratului Fiscal de Stat* – demonstrează modul de comitere a evaziunii fiscale prin nerespectarea obligațiilor fiscale impuse de legislație și legătura directă dintre acțiunile și inacțiunile inculpatului și prejudiciul material produs.
44. Instanța constată că probele administrate sunt legale, pertinente și concludente, nu se contrazic și nu sunt infirmate de alte mijloace de probă, iar apărarea formulată de inculpat nu este susținută de probe obiective apte să creeze o îndoială rezonabilă. Dimpotrivă, materialul probator demonstrează că inculpatul, în exercitarea atribuțiilor sale de serviciu, a încălcat în mod intenționat obligațiile fiscale impuse de legislație.
45. Instanța, analizând totalitatea probelor administrate în cauză, în coroborarea lor, reține că vinovăția inculpatului Timuș Serghei Andrei în comiterea infracțiunii imputate a fost dovedită pe deplin.

46. În acest sens, instanța acordă forță probantă concluziilor raportului de expertiză contabilă nr. 1242-1244 din 25.06.2018, potrivit căruia s-a stabilit că SRL „Fraghelon” a diminuat TVA în sumă totală de 915 785 lei, inclusiv pentru perioada fiscală aprilie 2013 – 299 572 lei, mai 2013 – 6 798 lei și iulie 2014 – 609 415 lei, ca urmare a nerefectării în declarațiile privind TVA a sumelor aferente livrărilor efectuate, precum și prin neexecutarea obligațiilor fiscale prevăzute de legislația în vigoare.
47. Instanța reține că aceste concluzii sunt susținute de actele de control fiscal și de declarațiile specialistului din cadrul Serviciului Fiscal de Stat, precum și ale reprezentantului SFS, care au confirmat mecanismul de diminuare a TVA și obligațiile fiscale ale SRL „Fraghelon”.
48. Mai mult ca atât potrivit declarațiilor expertului Nenița Ion. Acesta a menționat că: „...*Cu privire la situația bunurilor, expertul a declarat că nu cunoaște dacă acestea au fost utilizate în activitatea SRL „Fraghelon” sau dacă au fost valorificate ori casate, însă a menționat că, potrivit deciziei organului fiscal, în urma anulării statutului de plătitor de TVA, contribuabilul avea obligația de a calcula și achita TVA, indiferent de utilizarea efectivă a bunurilor. A mai precizat că, în opinia sa, obligația de calcul și achitare a TVA intervine la momentul anulării înregistrării ca plătitor de TVA, chiar și în lipsa unor sume spre deducere, iar tranzacțiile, inclusiv cele privind materialele și mijloacele fixe, nu sunt scutite de impozitare, aceasta fiind o regulă generală de contabilizare.*”
49. Totodată, din materialele cauzei rezultă că diminuarea TVA nu constituie o abatere izolată, ci un comportament repetat, manifestat pe parcursul mai multor perioade fiscale, ceea ce denotă caracterul continuu al acțiunilor inculpatului și orientarea acestora spre eschivarea de la achitarea obligațiilor fiscale.
50. În ceea ce privește perioada fiscală iulie 2014, instanța reține că inculpatul nu a executat prevederile deciziei organului fiscal privind anularea înregistrării ca plătitor TVA, fiind obligat să calculeze TVA aferentă bunurilor pentru care anterior a fost trecut în cont, fapt ce nu a fost realizat, determinând astfel diminuarea obligației fiscale în sumă de 609 415 lei.
51. Instanța apreciază critic concluziile celui de-al doilea raport de expertiză, în partea în care se menționează lipsa bunurilor sau a stocurilor la data de 01.07.2014, or aceste concluzii nu răstoarnă constatările primului raport și nu sunt susținute de ansamblul probelor administrate în cauză, inclusiv de actele de control fiscal și declarațiile specialiștilor, care confirmă existența obligației de calculare a TVA.
52. Mai mult, instanța reține că simpla reflectare contabilă a bunurilor la conturi precum „active în curs de execuție” nu exclude obligația fiscală, în măsura în care pentru aceste bunuri a fost dedus TVA anterior, iar contribuabilul era obligat să respecte regimul fiscal aplicabil în cazul anulării înregistrării ca plătitor TVA.
53. Sub aspectul laturii subiective, instanța constată că inculpatul a acționat cu intenție directă, or acesta, în calitate de administrator al societății, era responsabil de organizarea evidenței contabile și de respectarea legislației fiscale, cunoscând obligațiile ce îi revineau, însă a omis în mod repetat să reflecte corect operațiunile economice și să declare TVA datorată.
54. Caracterul repetat al acțiunilor, quantumul semnificativ al sumelor diminuate și lipsa întreprinderii unor măsuri de corectare a erorilor demonstrează că faptele nu pot fi calificate drept simple erori contabile, ci constituie o conduită intenționată de eschivare de la achitarea obligațiilor fiscale.

55. Prin urmare, instanța concluzionează că acțiunile inculpatului întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii imputate, vinovăția acestuia fiind dovedită dincolo de orice dubiu rezonabil.
56. În această ordine de idei, instanța de judecată apreciază mijloace de probă cercetate *supra* ca pertinente, utile și concludente, care coroborează cu declarațiile martorilor acuzării, fiind dobândite în conformitate cu legea, considerente din care le va pune la baza prezentei Sentințe.
57. Astfel, instanța reține că fiind cercetate în cumul probele administrate în cadrul urmăririi penale, se constată că acestea sunt pertinente și concludente, precum și coroborează între ele, nefiind stabilite anumite contradicții esențiale și semnificative între ele și corectitudinea cărora nu poate fi pusă sub semnul întrebării, iar în ansamblu confirmă circumstanțele expuse în învinuirea adusă inculpatului **Timuș Serghei Andrei**.
58. În contextul celor analizate *supra*, instanța reține că **apreciază critic poziția susținută de inculpatul Timuș Serghei Andrei** și invocată de apărătorul acestuia pe parcursul cercetării judecătorești privind nerecunoașterea vinovăției, or, această versiune a apărării nu corespunde adevărului și este prezentată în scopul eschivării inculpatului de la răspunderea penală pentru fapta comisă, aceasta se combate de ansamblu probator analizate și apreciate prin prisma prevederilor art.101 din Codul de procedură penală și care integral demonstrează vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii imputate.
59. În context, analizând declarațiile inculpatului sub aspectul factologic în coraport cu cumulul materialelor cauzei penale cercetate în cadrul ședinței de judecată, instanța de judecată stabilește că inculpatul a depus declarații contradictorii, având tendința să prezinte o stare de fapt nereală și neplauzibilă, care să-i atenueze răspunderea penală, deoarece aceste declarații se combat prin cumulul de probe administrate.
60. Or, cu întâietate, instanța de judecată atestă că inculpatul **nu a avut o poziție certă și indubitabilă** cu privire la învinuirea înaintată de către acuzatorul de stat.
61. Astfel, în sensul circumstanțelor invocate de partea apărării în susținerea poziției sale, instanța de judecată reține că de fapt, **apărarea nu a răsturnat în mod categoric și echivoc învinuirea** adusă inculpatului **Timuș Serghei Andrei**.
62. Prin urmare, instanța de judecată consideră necesar de a respinge solicitarea avocatului, cu privire la achitarea inculpatului **Timuș Serghei** *****or, reieșind din probele prezentate de către partea acuzării și administrate în cadrul cercetării judecătorești de către instanța de judecată s-a confirmat în totalitate vinovăția inculpatului **Timuș Serghei Andrei** de comiterea infracțiunii incriminate, de către avocat nefiind prezentate careva probe pertinente și concludente, sau careva argumente verosimile, care să combată probele acuzării în acest sens, or, probele cercetate nu au trezit careva dubii instanței referitor la veridicitatea acestora.

VI. Analiza juridico-penală a faptelor incriminate.

63. În continuare, **sub aspectul încadrării juridice a faptei incriminate inculpatului**, instanța reține că conform art.113 alin.(1) Codul penal, se consideră calificare a infracțiunii determinarea și constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptei prejudiciabile săvârșite și semnele componentei infracțiunii, prevăzute de norma penală. Alin.(2) al aceluiași articol stabilește că calificarea oficială a infracțiunii se efectuează la toate etapele procedurii penale de către persoanele care efectuează urmărirea penală și de către judecători.

64. Calificarea oficială a infracțiunii se efectuează la toate etapele procedurii penale de către persoanele care efectuează urmărirea penală și de către judecători. În acest sens, instanța de judecată relevă că în cauza „*Kokkinakis vs Grecia din 25.25.1993*” CtEDO a statuat că o infracțiune trebuie să fie definită clar prin lege. Această condiție va fi îndeplinită atunci când individul poate să știe, pornind de la prevederea normei pertinente și la nevoie cu ajutorul interpretării ce-i este dată în jurisprudență, ce acte și omisiuni sunt de natură să-i angajeze răspunderea penală.
65. Cu referire la elementele constitutive ale componenței de infracțiuni incriminate, instanța de judecată reține că **obiectul juridic special** al infracțiunii prevăzute la alin.(1) art.244 CP RM îl constituie relațiile sociale cu privire la formarea bugetului public național pe calea îndeplinirii de către întreprinderile, instituțiile sau organizațiile contribuabile a obligațiilor fiscale.
66. **Obiectul material (imaterial)** al acestei infracțiuni îl reprezintă, după caz: 1) documentele contabile, fiscale sau financiare; 2) obiectele impozabile.
67. Reieșind din prevederile art. 19 al Legii contabilității, adoptate de Parlamentul Republicii Moldova la 27.04.20072, după modul de întocmire, deosebim două tipuri de *documente contabile*: 1) documente primare; 2) documente centralizatoare. Documente primare sunt documentele care consemnează pentru prima oară operațiile economice. La rândul lor, documente centralizatoare sunt documentele ce grupează și cumulează datele înscrise în documentele primare, ele cuprinzând operații de același fel.
68. Printre *documentele primare* se numără: 1) actul de achiziție a mărfurilor; 2) bonul de plată; 3) dispoziția de încasare; 4) dispoziția de plată; 5) factura de expediție; 6) anexa la factura de expediție; 7) foaia de parcurs; 8) ordinul de plată; 9) ordinul incaso etc.
69. Printre *documentele centralizatoare* se numără Cartea mare sau balanța de verificare și alte registre centralizatoare, care servesc drept bază pentru întocmirea rapoartelor financiare.
70. După cum reiese din art. 129 din Codul fiscal, prin „*document fiscal*” se are în vedere darea de seamă fiscală, adică orice declarație, informație, calcul, notă informativă, alt document, care sunt prezentate sau trebuie să fie prezentate organului fiscal, privind calcularea, achitarea, reținerea impozitelor, majorărilor de întârziere (penalităților) și/sau amenzilor ori privind alte fapte ce țin de nașterea, modificarea sau stingerea obligației fiscale.
71. Prin „*document financiar*” se înțelege documentul care reflectă formarea, administrarea sau repartizarea fondurilor bănești cu caracter nerambursabil ale bugetelor.
72. Cele trei noțiuni definite mai sus desemnează obiectul material (imaterial) în cazul primelor două modalități normative ale faptei prejudiciabile specificate la alin.(1) art.244 CP RM. În cazul acestor două modalități, produsul infracțiunii prevăzute la alin.(1) art.244 CP RM îl reprezintă documentele contabile, fiscale sau financiare care fie conțin date denaturate privind veniturile sau cheltuielile, fie conțin mențiuni privind cheltuieli care nu au la bază operațiuni reale ori care au la bază operațiuni ce nu au existat.
73. În ce privește modalitatea de tănuire a unor obiecte impozabile, *obiectul imaterial* îl reprezintă obiectele impozabile.
74. Din dispozițiile Codului fiscal reiese că obiecte impozabile, care se referă la impozite, sunt:
- a) *în cazul impozitului pe venit*: venitul din orice surse aflate în Republica Moldova, precum și din orice surse aflate în afara Republicii Moldova, cu excepția deducerilor și scutirilor la care au dreptul, obținut de persoanele juridice și fizice rezidente ale Republicii Moldova care desfășoară activitate de întreprinzător; venitul din orice surse aflate în Republica Moldova și din orice surse aflate în afara Republicii Moldova pentru activitatea în

Republica Moldova, cu excepția venitului din investiții și venitului financiar din orice surse aflate în afara Republicii Moldova, obținut de persoanele fizice rezidente cetățeni străini și apatrizi care desfășoară activitate pe teritoriul Republicii Moldova;

b) *în cazul taxei pe valoarea adăugată*: livrarea mărfurilor, serviciilor de către subiecții impozabili, reprezentând rezultatul activității lor de întreprinzător în Republica Moldova; importul mărfurilor, în Republica Moldova, cu excepția mărfurilor de uz sau consum personal importate de persoane fizice, a căror valoare nu depășește limita stabilită de legislația în vigoare, importate de către persoanele fizice; importul serviciilor în Republica Moldova;

c) *în cazul accizelor*: mărfurile supuse accizelor, specificate în anexele la Titlul IV al Codului fiscal;

d) *în cazul impozitului pe bunurile imobiliare*: bunurile imobiliare, inclusiv terenurile (terenuri cu destinație agricolă, terenuri destinate industriei, transporturilor, telecomunicațiilor și terenurile cu alte destinații speciale) din intravilan sau din extravilan, clădirile, construcțiile, casele de locuit individuale, apartamentele și alte încăperi izolate, inclusiv bunurile imobiliare aflate la o etapă de finisare a construcției de 50% și mai mult, rămase nefinisate timp de 3 ani după începutul lucrărilor de construcție;

e) *în cazul impozitului privat*: bunurile proprietate publică, inclusiv acțiunile.

75. **Latura obiectivă** a acestei infracțiuni are următoarea structură: 1) fapta prejudiciabilă care se exprimă în acțiunea sau inacțiunea fie de includere în documentele contabile, fiscale sau financiare a unor date denaturate privind veniturile sau cheltuielile, a unor cheltuieli care nu au la bază operațiuni reale ori care au la bază operațiuni ce nu au existat, fie de tănuire a unor obiecte impozabile; 2) urmările prejudiciabile sub forma neachitării impozitului, a cărui sumă depășește 1500 unități convenționale; 3) legătura cauzală dintre fapta prejudiciabilă și urmările prejudiciabile; 4) mijlocul de săvârșire a infracțiunii, și anume: documentele contabile, fiscale sau financiare care fie conțin date denaturate privind veniturile sau cheltuielile, fie conțin mențiuni privind cheltuieli care nu au la bază operațiuni reale ori care au la bază operațiuni ce nu au existat.
76. Din cele menționate mai sus reiese că modalitățile normative cu caracter alternativ ale faptei prejudiciabile specificate la alin.(1) art.244 CP RM sunt: a) acțiunea de includere în documentele contabile, fiscale sau financiare a unor date denaturate privind veniturile sau cheltuielile; b) acțiunea de evidențiere în documentele contabile, fiscale sau financiare a unor cheltuieli care nu au la bază operațiuni reale ori care au la bază operațiuni ce nu au existat; c) acțiunea sau inacțiunea de tănuire a unor obiecte impozabile.
77. Infracțiunea specificată la alin.(1) art.244 CP RM este o **infracțiune materială**. Ea se consideră consumată din momentul producerii urmărilor prejudiciabile sub forma neachitării impozitului, a cărui mărime depășește 1500 unități convenționale. În cazul infracțiunii prevăzute la alin.(1) art.244 CP RM, este esențial ca suma impozitului neachitat să nu depășească 5000 unități convenționale, în caz contrar, răspunderea se va aplica în conformitate cu lit.b) alin.(2) art.244 CP RM.
78. **Latura subiectivă** a infracțiunii specificate la alin.(1) art.244 CP RM se caracterizează prin intenție directă.
79. Intenția de a săvârși această infracțiune este determinată de prezența unui scop special. Chiar dacă acest scop nu este specificat în mod expres în textul alin.(1) art.244 CP RM, el se subînțelege, constând în neachitarea la bugetul public național a impozitului a cărui mărime depășește 1500 unități convenționale.

80. **Subiectul infracțiunii** în cauză este: 1) persoana fizică responsabilă care la momentul comiterii infracțiunii a atins vârsta de 16 ani; 2) persoana juridică (cu excepția autorității publice).
81. Persoana fizică trebuie să aibă calitățile unui subiect special, și anume - să fie, după caz: 1) conducător al întreprinderii, instituției sau organizației contribuabile; 2) contabil-șef, director financiar- contabil, ori persoană care ocupă o altă funcție în cadrul întreprinderii, instituției sau organizației contribuabile, funcție care i-ar permite să țină documentele contabile, fiscale sau financiare ori să dispună de obiectele impozabile.
82. Este de menționat că deosebirea infracțiunii prevăzute la lit.b) alin.(2) art.244 CP RM de infracțiunea specificată la alin.(1) art.244 CP RM constă, în principal, în conținutul urmărilor prejudiciabile. Astfel, în situația infracțiunii prevăzute la lit.b) alin.(2) art.244 CP RM, urmările prejudiciabile se exprimă în neachitarea impozitului în proporții deosebit de mari.

VII. Referitor la stabilirea categoriei pedepsei și a termenului de pedeapsă.

83. În consecință, instanța de judecată determină că, ansamblul de probe cercetate confirmă indubitabil învinuirea adusă inculpatului **Timuș Serghei ******* pentru care faptă și va fi declarat vinovat și, respectiv, supus unei pedepse penale.
84. Potrivit art.24 alin.(2) din Cod de procedură penală, instanța judecătorească nu este organ de urmărire penală, nu se manifestă în favoarea acuzării sau a apărării și nu exprimă alte interese decât interesele legii. În cazul săvârșirii unei infracțiuni, instanța de judecată este singură în măsură să înfăptuiască nemijlocit opera de individualizare a pedepsei pentru infractorul care a comis acea infracțiune, având deplina libertate de acțiune în vederea realizării acestei operațiuni, ținând seama de regulile și principiile prevăzute de Codul penal, la stabilirea felului, duratei ori a cuantumului pedepsei în cadrul operațiunii de individualizare a acesteia.
85. În continuare instanța de judecată la individualizarea pedepsei, se va ghida de prevederile art.7, 75 din Cod penal. Astfel, norma prevăzută la art.7 alin.(1) din Cod penal, stipulează că, la aplicarea legii penale se ține cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat și de circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea penală, norma indicată coroborată cu prevederile art.75 alin.(1) Cod penal, care stabilește că persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în Partea specială a prezentului cod și în strictă conformitate cu dispozițiile Partii generale a prezentului cod.
86. La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia. Ca urmare din dispoziția art.75 alin.(1) din Cod penal, se desprind criteriile de individualizare a pedepselor și anume că pedeapsa aplicată infractorului trebuie să fie echitabilă, legală și individualizată, criteriile date răspund la cum trebuie să fie aplicată pedeapsa.
87. În contextul celor expuse supra și potrivit prevederilor art.61 alin.(1) din Cod penal, care indică că, pedeapsa penală este o măsură de constrângere statală și un mijloc de corectare și reeducare a condamnatului ce se aplică de instanțele de judecată, în numele legii, persoanelor care au săvârșit infracțiuni, cauzând anumite lipsuri și restricții drepturilor lor, alin.(2) al articolului precizat prevede că, „pedeapsa are drept scop restabilirea echității

- sociale, corectarea și resocializarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților, cât și a altor persoane. Executarea pedepsei nu trebuie să cauzeze suferințe fizice și nici să înjosească demnitatea persoanei condamnate.
88. Conform art.51 alin.(2) Cod penal, temeiul real al răspunderii penale îl constituie fapta prejudiciabilă săvârșită, iar componenta infracțiunii, stipulată în legea penală, reprezintă temeiul juridic al răspunderii penale.
89. Astfel, în prezenta speță se constată, atât temeiul real, cât și temeiul juridic pentru atragerea inculpatului **Timuș Serghei Andrei** la răspundere penală pe componenta de infracțiune incriminată.
90. În conformitate cu art. 76 și art. 77 din Codul Penal, completul de judecată nu a stabilit în privința inculpatului careva circumstanțe atenuante sau agravante.
91. Totodată se atestă că, temeiuri pentru liberarea inculpatului **Timuș Serghei Andrei** de răspundere penală conform prevederilor art.53 din Codul penal nu sunt.
92. Astfel, constatând vinovăția inculpatului **Timuș Serghei Andrei** în comiterea infracțiunii incriminate, instanța urmează să stabilească acestuia pedeapsa penale capabilă să-l corecteze.
93. În ceea ce privește categoria pedepsei ce urmează a fi stabilită inculpatului **Timuș Serghei** *****instanța de judecată, se va călăuzi de gradul prejudiciabil al infracțiunii, de necesitatea apărării societății împotriva comiterii unei astfel de infracțiuni, reținând că aplicarea pedepsei trebuie să contribuie la corectarea inculpatului, să-l rețină de la comiterea unei noi infracțiuni, să dezvolte anumite calități de persoană ce ar respecta legea.
94. În circumstanțele elucidate mai sus, instanța de judecată consideră la caz că, corectarea și reeducarea inculpatului **Timuș Serghei** *****este posibilă prin aplicarea în privința acestuia a unei pedepse sub formă de amendă în limita sancțiunii prevăzute de norma incriminată.
95. Instanța de judecată reține că la momentul comiterii infracțiunii de către inculpat art. 64 alin. (2) din Codul Penal prevedea că o unitate convențională este egală cu 20 de lei.
96. Totodată instanța de judecată va aplica în privința inculpatului **Timuș Serghei Andrei** și privarea de dreptul de a ocupa funcții și de a exercita activități ce țin de administrarea societăților comerciale pe un termen de 3 ani.

VIII. Cu referire la acțiunea civilă

97. Din materialele cauzei rezultă că la data de 12.05.2023, Serviciul Fiscal de Stat a înaintat o acțiune civilă împotriva inculpatului **Timuș Serghei** *****prin care a solicitat recuperarea prejudiciului material cauzat, în cuantum de 1 649 700 lei.
98. Prin încheierea protocolară a Judecătorei Chișinău (sediul Buiucani) din 12.05.2023, Serviciul Fiscal de Stat a fost recunoscut ca parte civilă în prezenta cauză, instanța admitând examinarea acțiunii civile înaintate împotriva inculpatului în vederea recuperării prejudiciului material indicat.
99. Astfel, din materialele cauzei și din învinuirea înaintată rezultă că inculpatul **Timuș Serghei** *****fiind fondator și director al SRL „Fraghelon”, și persoană gestionară investită cu atribuții în vederea exercitării funcțiilor administrative de dispoziție și organizatorico-economice în cadrul unei organizații comerciale, urmărind scopul eschivării cu efect continuu de la achitarea SRL „Fraghelon” a taxei TVA, la bugetul public național, prin nereflectarea în declarațiile privind TVA a sumelor TVA aferentă livrărilor efectuate pentru perioadele fiscale respective: octombrie 2012 - a sumei de 205 298 lei; martie 2013 -

a sumei de 168 107 lei și aprilie 2013 - a sumei de 178 849 lei, care a dus la diminuarea TVA pentru aprilie 2013 cu o sumă de 299 572 lei. Tot el, în continuarea acțiunilor sale intenționate, prin neprezentarea Declarației privind TVA pentru perioada fiscală a lunii iulie 2014 cu calcularea TVA cu calcularea TVA la stocurile de mărfuri și a mijloacelor fixe pentru care la momentul procurării lor TVA a fost trecută în cont, a dus la diminuarea TVA pentru luna iulie 2014 cu o sumă de 609 415 lei.

100. Deși Serviciul Fiscal de Stat a inițiat ulterior o acțiune civilă pentru recuperarea unui prejudiciu total de 1 649 700 lei, în cadrul materialelor cauzei nu au fost oferite explicații suplimentare privind modul de calcul sau structura diferenței dintre cuantumul prejudiciului efectiv stabilit și suma solicitată prin acțiunea civilă.
101. Prin urmare, instanța de judecată constată că, din materialele cauzei și din actul de învinuire, rezultă existența unui prejudiciu material cauzat bugetului public național, prin acțiunile inculpatului, însă cuantumul exact al acestuia nu este clar definit, existând neconcordanțe între suma reclamată inițial și calculul efectiv al pierderilor provocate.
102. În aceste circumstanțe, instanța reține că, potrivit dispozițiilor art. 448 alin. (3) din Codul de procedură penală, în cazul în care pentru stabilirea exactă a cuantumului despăgubirilor este necesară o analiză suplimentară în ordinea civilă, instanța penală poate admite acțiunea civilă în principiu, urmând ca determinarea precisă a sumei datorate părții civile să fie realizată de instanța civilă competentă.
103. În aplicarea acestei norme, instanța admite acțiunea civilă formulată de Serviciul Fiscal de Stat, în principiu, astfel asigurând recunoașterea prejudiciului suferit de Serviciul Fiscal de Stat și protejând drepturile acestuia, fără a prejudicia ulterior calculul exact al despăgubirilor.
104. Totodată, soluția adoptată respectă principiul separației dintre răspunderea penală și cea civilă, permițând ca, după stabilirea vinovăției inculpatului, instanța civilă să determine, în mod obiectiv și temeinic, cuantumul final al despăgubirilor cuvenite părții civile.

IX. Cu referire la cheltuielile judiciare

105. În continuare instanța de judecată reține că, acuzatorul de stat a solicitat să fie încasat din contul inculpatului a cheltuielilor judiciare în mărime de 12 600 lei care sunt compuse din cheltuieli pentru efectuarea expertizei judiciare.
106. Astfel, în conformitate cu art. 143 alin. (1) din CPP, expertiza se dispune și se efectuează, în mod obligatoriu, pentru constatarea: 1) cauzei morții; 2) gradului de gravitate și a caracterului vătămărilor integrității corporale; 3) stării psihice și fizice a bănuیتului, învinuitului, inculpatului – în cazurile în care apar îndoieli cu privire la starea de responsabilitate sau la capacitatea lor de a-și apăra de sine stătător drepturile și interesele legitime în procesul penal; 3¹) stării psihice și fizice a persoanei în privința căreia se reclamă că s-au comis acte de tortură, tratamente inumane sau degradante; 4) vârstei bănuیتului, învinuitului, inculpatului sau părții vătămăte – în cazurile în care această circumstanță are importanță pentru cauza penală, iar documentele ce confirmă vârsta lipsesc sau prezintă dubiu; 5) stării psihice sau fizice a părții vătămăte, martorului dacă apar îndoieli în privința capacității lor de a percepe just împrejurările ce au importanță pentru cauza penală și de a face declarații despre ele, dacă aceste declarații ulterior vor fi puse, în mod exclusiv sau în principal, în baza hotărârii în cauza dată; 6) altor cazuri când prin alte probe nu poate fi stabilit adevărul în cauză.
107. În conformitate cu art. 227 alin. (1) și (2) din CPP, (1) Cheltuieli judiciare sînt

cheltuielile suportate potrivit legii pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal. (2) Cheltuielile judiciare cuprind sumele: 1) plătite sau care urmează a fi plătite martorilor, părții vătămate, reprezentanților lor, experților, specialiștilor, interpreților, traducătorilor și asistenților procedurali; 2) cheltuite pentru păstrarea, transportarea și cercetarea corpurilor delictive; 3) care urmează a fi plătite pentru acordarea asistenței juridice garantate de stat; 4) cheltuite pentru restituirea contravalorii obiectelor deteriorate sau nimicite în procesul de efectuare a expertizei judiciare sau de reconstituire a faptei; 5) cheltuite în legătură cu efectuarea acțiunilor procesuale în cauza penală.

108. În conformitate cu art. 229 alin. (1) din CPP, cheltuielile judiciare sunt suportate de condamnat sau sunt trecute în contul statului.
109. Astfel, din materialele cauzei urmează că, în cadrul procesului penal s-a întocmit Raportul de expertiză judiciară nr. 1242-1244 din 25.06.2018 (Vol. I, f.d.189-201), pentru care s-a suportat cu titlu de cheltuieli suma de 12 600 lei (Vol. I, f.d.188).
110. În acest sens, instanța de judecată va încasa din contul lui **Timuș Serghei *****născut la *******, *viza de domiciliu în ******, *IDNP ******, în beneficiul statului suma de 12 600 lei, cu titlu de cheltuieli pentru expertiza efectuată în cadrul procesului penal.
111. Astfel, în temeiul celor elucidate și expuse supra și în conformitate cu art. art. 338 – 341, art. 382, art. art. 384 – 385, art. 389, art. art. 392 – 395, art. 397 din Codul de procedură penală, instanța de judecată,

h o t ă r ă ș t e:

Se recunoaște **Timuș Serghei *****născut la *******, vinovat în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 244 alin. (2) lit. b) din Codul Penal (*în redacția Legii în vigoare la data comiterii faptei*), aplicându-i în baza acestei legi o pedeapsă sub formă de amendă în mărime de **3500 unități convenționale**, ceea ce constituie **70 000 lei**, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții și de a exercita activități ce țin de administrarea societăților comerciale pe un termen de **3 ani**.

Acțiunea civilă înaintată de Serviciul Fiscal de Stat, împotriva inculpatului **Timuș Serghei ******* se admite în principiu, urmând ca asupra cuantumului despăgubirii să se pronunțe instanța civilă competentă.

Se încasează de la **Timuș Serghei *****născut la *******, *viza de domiciliu în ******, *IDNP ******, în beneficiul statului suma de 12 600 (douăsprezece mii șase sute) lei cu titlu de cheltuieli judiciare suportate pentru expertiza efectuată în cadrul procesului penal.

Sentința poate fi atacată cu apel la Curtea de Apel Centru în termen de 15 zile, prin intermediul Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani).

**Președintele ședinței,
judecătorul**

Petru PĂUN